

סיפורו של ד"ר רוזן

ד"ר עמי נריה

ד"ר גוסטב רוזן היה הרופא השלישי של "החקלאית" (הראשון היה ד"ר שלמה פרוינד והשני ד"ר יעקב נריה). ד"ר רוזן נולד בשנת 1885 בעיר נגישוב שבהונגריה. את לימודי הווטרינריה עשה באוניברסיטה של בודפשט, אותה סיים בשנת 1909. במלחמת העולם הראשונה שרת כקצין-וטרינר בחיל הפרשים של הצבא האוסטרו-הונגרי. ד"ר רוזן היה חבר נכבד בתנועת הבונים החופשיים. לאחר המלחמה קם בהונגריה משטר אנטישמי, וד"ר רוזן היה מבוקש הן כיהודי והן כחבר הבונים החופשיים. ידוע היה לו שאם ייעצר ע"י השלטונות, הוא צפוי לעונש מוות. ייתכן שהייתה סיבה נוספת להיותו נרדף ע"י השלטון. היו אלה יחסי אהבה שנקשרו בינו לבין אישתו לעתיד, מילי, שהייתה בת למשפחה מאד מכובדת בהונגריה. היה עליו לברוח, ולמרות שהיה רחוק מהתנועה הציונית, בחר לנסות את מזלו ולהגיע לארץ ישראל. על נסיבות עלייתו ארצה מהלך סיפור, שגם אם לא ניתן כבר לאמת אותו, וגם אם אינו מדויק בכל פרטיו, שווה לספרו.

בשנת 1922 עבר ד"ר רוזן את הגבול לארץ שכנה היא רומניה, ושם התגנב לאנייה שהפליגה בקו קונסטנצה – חיפה ונסע בה כנוסע סמוי. עם התקרב האנייה לחופי הארץ, ומחשש שייתפס ע"י שלטונות הנמל הבריטים וישלח חזרה להונגריה, קפץ מהאנייה בחסות החשכה והחל שוחה בכיוון החוף. כדי להקל על שחייתו, קפץ למים כשהוא עירום כביום היוולדו. לאחר כמה שעות של שחייה, הגיע עם שחר לחוף, לאזור בו נמצאות היום הקריות. ד"ר רוזן היה איש גבוה ובנוי לתלפיות, וכאשר החל צועד בזהירות מהחוף פנימה, ניתקל לפתע באישה תולה כביסה. לא קשה לתאר את תדהמתה של האישה, אך לאחר שהצליח איך שהוא להסביר לה שהוא עולה בלתי חוקי, נתנה לו הגברת כסות לגופו, הצביעה לכיוון מזרח, לכיוון עמק יזרעאל ואמרה לו: לך לשם. נמצאים שם ישובים יהודיים והם בוודאי יעזרו לך להתחבא.

לאחר שהתחבא במשך היום, צעד כל הלילה והגיע בשעות הבוקר המאוחרת לסביבת ישוב שנתברר לאחר מכן שזה היה מושב מרחביה. חסר ביטחון, התקדם לאיטו והנה הוא רואה מעגל גדול של אנשים וכולם מסתכלים פנימה. כשהתקרב ראה במרכז המעגל שוכב סוס ומישהו עוסק בסירוסו. טכניקת הסירוס לא נראתה לו כל כך, והוא ניכנס למעגל, הציג עצמו בפני האיש (היה זה העוזר-וטרינר של "החקלאית" אברהם בן יוסף, שבהמשך יצא ללמוד רפואה וטרינרית בצרפת). הוא הציע לאברהם בן יוסף את עזרתו בסירוס הסוס, הצעה שנתקבלה בשמחה, וביצע את העבודה באופן מקצועי.

לאחר זמן, הציע ד"ר רוזן את שירותיו ל"החקלאית". למרות שהחברה הייתה מעוניינת לקבלו, לא היו בידיה סכומי הכסף הדרושים לכך. בפרוטוקול "החקלאית" מאותה תקופה מצאנו כתוב: "העוזר וטרינר אברהם בן יוסף מציע את התפטרותו לטובת "החקלאית" כדי

שיוכלו לקבל במקומו לעבודה את ד"ר רוזן". ג'סטה נדיבה כזו אינה מקובלת במקומותינו וייתכן שלסיפור הסוס יש חלק בזה.

ד"ר רוזן התקבל ל"החקלאית" בשנת 1923. אגב: העוזר וטרינר בן יוסף לא פוטר והמשיך לעבוד מטעם "החקלאית" בגליל העליון. אזור עבודתו הראשון של ד"ר רוזן היה בעמק יזרעאל שעד אז היה מקבל את שירותיו פעם בחודש מד"ר פרוינד שגר ביבנאל. לאחר זאת עבר לגור בטבריה כשאזור עבודתו היה הגליל התחתון ועמק הירדן. החל משנת 1930 היה בנוסף לעבודתו באזור, גם הרופא המרכז בהנהלת "החקלאית". (בהמשך שונה השם לרופא ראשי).

באחד הימים התקלקלה מכוניתו של ד"ר רוזן. הוא נשכב תחת המכונית לתקנה כשלפתע השתחררו הבלמים והמכונית דרסה אותו. הוא אושפז בבית החולים הדסה בירושלים ונאבק על חייו במשך חודשים רבים עד שנפטר בשנת 1941. ד"ר רוזן נקבר בהר הזיתים בירושלים.